

ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN YARATICI YAZMA BECERİLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA (KÜTAHYA İLİ ÖRNEĞİ)

Eda Nur KARAKUŞ AKTAN*

Öz

Bu araştırmada, ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerilerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla araştırmada var olan durumu belirlemede kullanılan betimleme yöntemlerinden olan tarama yaklaşımı kullanılmıştır. Araştırmaya, Kütahya ilindeki 4 okulun 9.sınıf öğrencilerinden toplam 289 öğrenci katılmıştır. Veriler, öğrencilerden alınan yazılı anlatımlar ile bunların değerlendirilmesinde kullanılan Yaratıcı Yazma Dereceli Puanlama Anahtarı (rubric) yoluyla elde edilmiştir. Verilerin çözümlenmesinde SPSS 16.0 istatistik programı kullanılmıştır. Araştırmada toplanan verilerin çözümlenmesi sonucunda 9. sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma konusunda başarısız oldukları; kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre kısmen daha iyi oldukları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yaratıcılık, Yazma Becerisi, Yaratıcı Yazma.

THE STUDY ON THE 9th GRADE SECONDARY SCHOOL STUDENTS' CREATIVE WRITING SKILLS (KÜTAHYA CASE)

Abstract

The current study aims to investigate 9th grade secondary school students' creative writing skills according to various variables. With this aim in mind, survey method, one of the descriptive methods, was applied to determine the case in the study. The participants were 289 students in the 9th grade in four secondary schools in Kütahya. The data were collected through the rubric of creative writing, which is used in composition writing and analysis. SPSS 16.0 was used to analyze the data. The findings of the study revealed that 9th grade students were not

* Arş. Gör., Gazi Üniversitesi Gazi Eğitimi Fakültesi, edakaraks@hotmail.com

successful in creative writing. Moreover, female students were found to be slightly more successful than male students.

Keywords: *Creativity, Writing Skill, Creative Writing.*

1. GİRİŞ

Dil, bireyler arasında iletişimi sağlayan bir araçtır. İnsanlar arasında sağlıklı iletişimin oluşabilmesi için bireylerinin ana dillerini kullanım özelliklerini iyi kavrayabilmeleri; dili etkili, doğru ve güzel kullanabilme becerilerine sahip olmaları gerekmektedir. Bu becerilerin kazanılması ve dilin insan hayatındaki öneminin kavratılması iyi bir ana dili öğretimiyle mümkündür. Ana dili öğretimi ilköğretimde Türkçe, ortaöğretimde Edebiyat ve Dil ve Anlatım dersleriyle yapılmaktadır.

Ana dili öğretimi, dört temel dil becerisinin kazandırılmasıyla ve dil bilgisi öğretimiyle gerçekleştirilmektedir. Bu beceriler, birbirlerinden ayrı düşünülmemeyeceği gibi her birinin gelişmesinde dikkat edilmesi gereken farklı noktalar bulunmaktadır. Araştırmacılar tarafından geliştirilmesi zor olan bir beceri (Göğüş, 1978; Demirel, 2003) olarak ele alınan yazma becerisinin üzerinde hassasiyetle durulması; yazma becerisinin geliştirilmesi için sürekli alıştırma yapılması, öğrencilerin yazmaya teşvik edilmesi gerekmektedir (Demirel, 2003). Bu noktada öğretmenlere büyük görevler düşmektedir. Öğretmenler öğrencileri yazmaya teşvik etmeli, onları sınırlandırmadan hayal güçlerini kullanabilme imkânı sağlamalıdır.

Çağdaş eğitim anlayışının en önemli amaçlarından sayılan yaratıcı ve bilimsel düşünmenin geliştirilmesi ana dili eğitiminin amaçları arasındadır (Türkel 2001: 26). Sever (1997: 7), bilimsel, eleştirici, doğru, yapıcı ve yaratıcı düşünme yollarını kazandırmayı ana dili öğretiminin işlevleri arasında saymaktadır. Her öğrencide varolduğu düşünülen yaratıcılık, ortaya çıkış biçimi, derecesi bakımından bireyden bireye farklılık gösterir (Fyle, 1985; Kale, 1993; Aral, 1996: 3; Karakuş, 2001; Kırıçoğlu,

2002; Garfrerick, 2003;). Yaratıcılığın geliştirilmesinde teşvik edici etkinlikler yaparak öğrencilerdeki yaratıcılığın istenilen seviyeye çıkması sağlanacaktır (Karakuş, 2001).

Araştırmacılar tarafından uzun yıllardır üzerinde çalışılan “yaratıcılık” kavramının birçok tanımı yapılmış ve bu kavram farklı boyutlarıyla ele alınmıştır. Yaratıcılık; ne, niçin, nerede, nasıl, kim, ne zaman sorularının hemen her alanda sorulmaya başlamasıyla birlikte akla gelen ve tanımlanması en güç kavramlardan biri (Üstündağ 2004: 1); orijinallik, hayal gücü, yeni şeyler keşfetme, yapılmayan şeyleri yapma, söylenmeyen şeyleri söyleme (Honig, 2001); değişen koşullara uyum sağlama, fikirleri akıcı bir şekilde sıralama, özgünlük (benzersiz cevaplar üretme), alışılmıştan farklı bir şekilde düşünme (Senemoğlu, 1999); bireyin öğrenme yaşantıları sonucunda öğrendiklerini, yeni öğrendiği bir konuyla orijinal ve değişik biçimde ilişkilendirerek karşılaştığı bir sorunu çözebilmesi, ortaya yeni, özgün bir düşünce ya da ürün koyabilmesi etkinliği (Güleryüz, 2006: 86) olarak açıklanmıştır.

Yaratıcılık üzerinde çalışmış önemli bilim adamlarından olan Torrance (1988) ise, kavramı şöyle tanımlamıştır: “ Yaratıcı düşünceyi farklılıkları, problemleri, bilgideki boşlukları, eksik parçaları algılama sürecini tahmin etmek ve bu eksiklikler hakkında hipotezler hazırlamak; bu tahminleri ve hipotezleri test etmek ve geliştirmek (Aktamış ve Ergin, 2006: 79).

Yaratıcılık, toplumun ve insanın gelişiminde önemli bir yer tutan, her bireyde var olan ve yaşamının her döneminde yer alan bir yetenek; günlük yaşamdan bilimsel çalışmalara kadar uzanan geniş bir alanı içine alan süreçler bütünü, bir tutum ve davranış biçimi; var olandan yeni ve farklı bir şeyler çıkarma; yakın ve uzak çevreyi görebilme; yoğun bir farkındalık ve bilinç artışıdır (Aral,1996; Tuzcuoğlu,1994; İlbahar ve Tezer, 1992; May, 1991).

Bireyin doğuştan getirdiği bir özellik olduğu (Garfrerick, 2003; Bessis ve Jaqui, 1973; Fyle,1985; Aral, 1991:3; Kale, 1993; Strange, 1998; Karakuş, 2001; Kırıçoğlu, 2002)

düşünülen yaratıcılığın her bireyde bulunduğu ve bir içgüdü olduğu ifade edilmektedir. Bütün bireylerde var olduğu düşünülen bu içgüdü başlangıçta bireyin hayata kalmak için kullandığı bir özellik olmuş; daha sonraları ise gelişerek yeni şeyler türetebilme yeteneğine dönüşmüştür.

Her bireyde doğuştan varolan yaratıcılık özelliği, ilerleyen zamanlarda ortaya çıkışı ve gelişmesinin, bireyden bireye farklılık gösterdiği düşünülmektedir. Bireylerin anlama ve yorumlamaları kendilerine özgü olduğu gibi anlatmaları da kendilerine özgüdür. Yaratıcılığı bir ürün olarak değerlendirmek yanlış olur. Yaratıcılık bir süreçtir ve belli bir amaca yönelik olan yaratıcılık süreci sonucunda, genellikle, sözlü ya da yazılı, somut ya da soyut, farklı bir nesne ya da düşünce ortaya çıkar. Bireye yönelik bu tespitler yaratıcılığın geliştirilebilir bir süreç olması bakımından önemlidir (Bessis ve Jaqui, 1973; Strange, 1998; Aral, 1991:3; Kale, 1993; Özden, 1993).

Dünyada meydana gelen bilimsel ve teknolojik gelişmeler bilginin üretilmesi ve yayılmasını da etkilemiştir. Bu durum toplumlar arasındaki rekabeti arttırmış; rekabetin artması farklı düşünmeyi, orijinal fikirler üretmeyi yani yaratıcılığı ön plana çıkartmıştır. Bu gelişmeler ışığında orijinal fikirler üretebilen bireyler yetiştirmek toplumların en büyük hedefi haline gelmiştir. Değişen ve gelişen dünyaya uyum sağlayabilen, üretebilen, ürettiklerini etkili bir biçimde sunabilen bireyler yetiştirmek de iyi bir eğitimle mümkün olacağından yaratıcılık eğitimde temel taşlardan biri olma özelliği göstermiştir.

İnsana özgü olan yaratıcılık özelliğinin ortaya çıkartılıp geliştirilmesi, eğitimdeki ve toplumsal alanlardaki uygun ortamlarla mümkündür. Yaratıcılık, *yeni, farklı fikirlerin cesaretlendirildiği, hata ve başarısızlıkların hoş görüldüğü, işbirliği ve dayanışmanın olduğu, esnek, biçimsel olmayan, katılımcı ortamlarda gelişebilir* (Çekmecelioğlu, 2002: 562). Yaratıcılığın temeli güçlü hayal kurabilme, ayrıntılardan bütünü, bütünde ayrıntıları görüp düşünebilme yeteneğidir. Bu nedenle okulda öğrencilerin bu

yeteneklerini ortaya çıkartıp geliştirmek için uygun ortamların sağlanması gerekmektedir. Bu ortamlar öğrencilerin karşılaştıkları problemlere çeşitli ve özgün çözümler üretebilme imkânı sağlar. Bireylerin yaratıcılıkları, buldukları ortamlara göre farklı düzeylerde gelişme gösterir. Yaratıcılığı geliştiren ortamların özellikleri, kurallar açısından esnek olan ve öğrenenleri sınırlandırmayan, psikolojik açıdan güvenli, bireylerin içsel ve dışsal motivasyonlarını harekete geçiren, değerlendirme yaklaşımlarında yargılayıcı ve suçlayıcı olmayan, programda yer verilen konular bakımından öğrencilerin merak duygusunu harekete geçiren ortamlar şeklinde sıralanabilir.

Yaratıcılığı geliştiren ortamlarda ele alınan *konuların öğrencilerin çevresinden ve yaşamlarından seçilmesi* (Çellek, 2002), onların işlerine önem göstermelerine ve kendileri için uygun amaçlar belirleyerek bu doğrultuda etkinliklerde bulunmalarına yardımcı olacaktır.

Birey yaşantısının doğal bir getirisi olarak kendini ifade etme ihtiyacı duyar. Bunu da sözlü ve yazılı olmak üzere iki şekilde gerçekleştirir. Kişinin kendini sözlü olarak ifade etmesi yani konuşma becerisi günlük hayatta daha sık kullandığı bir beceridir. Ancak, yazma becerisi günlük hayatta daha az kullanılan hatta zorunlu kalınmadıkça kullanılmasından kaçınılan bir beceridir.

Yazma; duygu, düşünce, istek ve olayların belli kurallara uygun olarak birtakım sembollerle anlatılması; düşünceyi, duyguyu, olayı, tasarlananları, görülüp yaşananları yazı ile anlatmak; binlerce yılda oluşmuş şekil ve sembollerin uzun tekrarlar sonucu öğretilmesiyle duygu ve düşüncelerin kurallara uygun olarak ifade edilmesi becerisidir. Yazma; sadece olayları ya da etkinlikleri kaydetme yolu değildir, aynı zamanda onları anlamlandırmadır şekillerinde tanımlanmıştır (Özbay, 2007: 115; Demirel, 1999: 59; Sever, 2004: 24; Güleryüz, 2006; Mason ve Boscolo, 2000). Ayrıca, Demirel (2003), diğer dil becerilerine göre daha ağır gelişmekte olduğu ve bu nedenle çok sayıda araştırma yapmak gerektiğini belirtmiştir.

Anlatıma özen göstermek, tam ve doğru bildirmek, biçim ve düzende yanlış yapmamak gibi zorunluluklar, yazıya, konuşmaya göre daha güç bir beceri niteliği kazandırmaktadır (Göğüş, 1978: 236). Yazma, algısal ve psiko-motor yönü yüksek düzeyde olan bir beceridir. Öğrenciler yazılı anlatımın genellikle konuşmaya göre daha zor olduğunu düşünmektedir ve bu durum da öğrencilerin yazı yazmaktan çekinmelerine neden olmaktadır. (Nas, 2001: 45).

Bu bilgilerden hareketle yazma becerisinin geliştirilmesinde de yaratıcılığın kullanılmasının kaçınılmaz olduğunu söyleyebiliriz. Bu noktada “yaratıcı yazma” kavramı karşımıza çıkmaktadır. Klasik yazılı anlatım çalışmalarından farklı olan yaratıcı yazma çalışmaları öğrencilerin kendilerini rahat ifade edebilmelerini, hayal güçlerini daha verimli kullanabilmelerini, korkmadan, istedikleri gibi yazabilmelerini sağlamaktadır (İpşiroğlu, 2007: 23; Ungan, 2007: 469). Yaratıcı yazma, ülkemizde son yıllarda önem verilen bir konu haline gelmiştir. 1880’de Harvard Üniversitesi’nde ilk kez Barrett Wendell tarafından yaratıcı yazma sınıfları oluşturulduğu bilgisi düşünüldüğünde ülkemizde yapılan çalışmaların henüz teorikte kaldığı uygulamaya ise yavaş yavaş geçildiği söylenebilir. Ancak, son yıllarda bu konuyla ilgili değeri yadsınmayacak çok önemli çalışmalar yapılmıştır.

Bir öğrencinin öğrenebileceği en önemli becerilerden biri (Arthur ve Zell, 1996) olarak tanımlanan yaratıcı yazma; bireyde var olan bilgileri, olayları, kavramları, zihnindeki görüntüleri, hayalleri tekrar kurgulayıp birbirleri arasında ilişki kurarak yazabilme becerisi; bireylerin bir konudaki duygu ve düşüncelerini hayal güçlerini en iyi şekilde kullanarak, sınırlandırılmadan özgür bir şekilde kağıda aktarmasıdır.

Myers (1993), yaratıcı yazmayı, metin oluşturma etkinlikleri ve düşünceyi yansıtmaya yollarının birleştirilmiş bir disiplini olarak edebiyatın ortaya çıkmasında bireyin üstlendiği çaba şeklinde tanımlarken; Barro (1972), benzersiz ve yeni bir fikrin etkili ve orijinal olarak birleştirilmesi şeklinde; Sever (1991; 2002: 373) ise, dil ve edebiyat

öğretiminde, öğrencilerin çeşitli konularla ilgili duygu ve düşüncelerini özgürce ifade edebileceği; sözlü ve yazılı anlatım becerileri önündeki engellerin kaldırılmasına yönelik bir yöntem olarak tanımlamıştır.

Yaratıcı yazma dış dünyadan elde edilen izlenimlerin farklı bir sunumla ortaya konmasına dayanır (Aşılıoğlu 1993: 146). Yaratıcı yazmada normal değerleri zorlamadan alışılmışın dışına çıkmak, hayal gücünden yararlanarak herkesten farklı düşünceler ortaya koymak, özgün olabilmek, akıcı ve hoşlanarak yazmak, yazmadan zevk almak, standartların dışına çıkmak gibi durumlar söz konusudur (Küçük, 2007: 11). Yaratıcılığın, hayal gücünün, dış dünyayı farklı yönleriyle algılayabilmenin vb. kullanıldığı yaratıcı yazmada etkililiğin sağlanması için düşünülenlerin kâğıda aktarımında dilin de yaratıcı kullanımı önemlidir. Dili yaratıcı kullanmak; dilin tüm olanaklarının (sözcükler, cümle kuruluşları, deyimler, benzetmeler, imgeler vb.) farkında olmaya ve bu olanakları etkili ve özgün bir şekilde kullanmaya bağlıdır (Aksan, 1993). Bu durumda yaratıcı yazmanın iki boyutu ortaya çıkmaktadır. Bunlardan ilki yaratıcı düşünme ikincisi ise bu düşüncelerin yazıya aktarılmasına sağlayan dildir. Birey yaratıcılığa sahip olabilir ancak, diline hâkim olmaz; doğru kelime, cümle ve anlatımı kullanmazsa istenilen etkililik sağlanamaz.

Sungur'a (1997: 45) göre yaratıcı olmayan birey yoktur. Sadece az ya da çok sınırlandırılmış ve yaratıcılığı ortaya çıkarmak için uzun ya da kısa süreli eğitime gereksinimi olan bireyler vardır. Bu durumda öğretmenlerin sorumlulukları da büyüktür. Yaratıcı çalışmalar için öğretmen öğrencileri mevcut olanı değiştirmeye, yeni bağlantılar bulmaya, eldekileri geliştirmeye teşvik etmelidir (Özden, 1999: 143). Yaratıcı yazma etkinlikleri eğitimcilere öğrencilerin iç dünyalarını yakından tanıma ve onlarla empati kurma gibi olanaklar sağladığı gibi öğrencilerin kendilerini tanıma süreçlerine de yardım eder. Sınıftaki yaratıcı yazma etkinlikleri, öğrencilerin hem kendi fikirlerini özgürce dile getirmelerini sağlar hem de başka insanların duygu ve

düşüncelerine saygı gösterme ve onları kabul etme alışkanlığı kazanmalarında etkili olur (Oral, 2002: 18).

Öğrenciler, konu seçimine, öğrenme fırsatlarına, ön değerlendirme işlemlerine dâhil edilmelidir. Yazma amaçları oluşturmak öğrencilerin içinden gelmeli; yine öğrencilerin *öğretmen rehberliğiyle amaçlar ve öğrenme aktiviteleri belirlemeleri ve yaratıcılık kavramını yansıtan yöntemleri uygulamaları sağlanmalıdır* (Marlow, 1991). Amaçların belirlenmesi öğrencilerin yazma konusunda istekli olmalarını sağlar. Yazılı anlatım konusunu belirlemek öğrencinin kendi isteği doğrultusunda gerçekleşmeli; öğrencilere onların hayal gücünün çalıştıracak, yaratıcılığını ortaya çıkartacak birden çok konu seçeneği sunulmalıdır. Öncelik yazının planlanması olmamalı, konuyla ilgili düşüncelerin, fikirlerin ortaya çıkartılması daha sonra planlı bir şekilde yazıya aktarılması değildir. Çünkü, beynimizin sol alt kısmında yer alan planlama becerisine öncelik verilmesi beynimizin sağ üst kısmındaki yaratıcılık özelliğimizin tam anlamıyla ortaya çıkamamasına neden olmaktadır (Yalçın, 2002: 23).

Yaratıcı yazmayla ilgili birtakım yol gösterici ilkeler bulunmaktadır. Yaratıcı yazma çalışmalarında dikkat edilmesi gereken noktalar şunlardır (akt. Maltepe, 2006: 60-61; İpşiroğlu, 2007: 23; Urgan, 2007: 469: İkinci Seviye İngilizce Dil Sanatları Müfredat Referans Komitesi (*Secondary Level English Language Art Curriculum Reference Committee*):

- Yaratıcı yazmada amaç, yazar yetiştirme değil; insanın kendi içindeki yaratıcı gizil gücü bulmasını sağlamaktır.
- Yazmanın temel koşulu dile egemen olmaktır. Dili boyutlarıyla kullanma, yazma çalışmalarıyla dilin sınırlarını zorlayarak sözcükler arasında yeni bağlantılar kurmaya çalışmak gerekir. Çünkü yazma sayesinde dil gelişimi daha hızlı olmaktadır.

- Öğrenciler, dili dil kullanım yaşantıları ile öğrenirler.
- Yaratıcı yazmanın odağı, anlam ve düşünceler olmalıdır.
- Okuma, öğrencilerin yazar olarak gelişmeleri için zorunludur
- Öğretmenler öğrencilere kendi yazma biçimini seçmede hoşgörülü davranmalıdır.
- Yaratıcı yazma bir hayal gücü ürünü olarak görülmelidir.
- Yaratıcı yazma ürünleri sınıflarda öğrencilerin farklı bakış açıları ile tartışılmalıdır.
- Öğretmen sınıfta öğrencilerle birlikte yazmalıdır.

Öğretmenlerin bu ilkeleri dikkate alarak öğrencileri doğru yönlendirmeleri gerekmektedir.

İlköğretim Türkçe Dersi programında yaratıcı yazmayla ilgili çalışmalara yer verilirken; ortaöğretim Dil ve Anlatım Dersi programında bu konuyla ilgili çalışmalara yer verilmemiştir. Ortaöğretimde yaratıcı yazma ile ilgili akademik çalışmalar da yok denecek kadar azdır. Yaratıcı yazmanın ilköğretimde önemli olduğu kadar ortaöğretimde de önem verilmesi gereken bir konu olduğu gerçektir. Bu nedenle, bu çalışmada, “Ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerileri hangi seviyededir?” problem cümlesinden hareketle, çeşitli değişkenler dikkate alınarak ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerileri incelenecektir.

1.1. Amaç

Bu çalışmanın amacı, ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerilerinin çeşitli değişkenlere göre değerlendirmektir.

1.2. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

- Kütahya'daki farklı sosyoekonomik düzeyde olan 4 okulun 9. sınıf öğrencileriyle,
- Bu öğrencilerin yapmış oldukları yazılı anlatım çalışmalarıyla,
- Kişisel Bilgi Formu, Yaratıcı Yazma Dereceli Puanlama Anahtarı (rubric) ile sınırlıdır.

2. YÖNTEM

Araştırmada betimsel (survey) yöntemlerden tarama yaklaşımı içinde yer alan ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da hâlen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 2005: 77). Betimleme / survey olarak da adlandırılan bu modeller araştırmaların ilk aşamasını oluşturur; çünkü burada amaç araştırmaya konu olan olguları ve bu olgular arasındaki ilişkileri saptama, sınıflama ve kaydetmedir (Yıldırım ve Şimşek, 2005: 56). Betimsel araştırmalarda “Ne, nedir, ne ile ilgilidir, nelerden oluşmaktadır” gibi sorulara cevap aranır ve bu gibi incelemeler mevcut durumları, şartları ve özellikleri olduğu gibi ortaya koymaya çalışır. Büyüköztürk vd.’ne (2008: 22) göre eğitim alanında, sadece durumları ya da olayları betimlemenin ötesinde olası ilişkileri araştırarak olguyu daha iyi anlamaya ve tahminlerde bulunmaya yönelik çalışmalar da yapılmaktadır. Bu yöntemde yer alan ilişkisel tarama modeli, iki ya da daha çok sayıdaki değişken arasındaki birlikte değişimin varlığını ve derecesini belirlemeyi amaçlamaktadır (Karasar, 2005: 81).

2.1. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubu; Kütahya ilinde bulunan Nafi Güral Fen Lisesi, Kütahya Anadolu Öğretmen Lisesi, Sağlık Meslek Lisesi ve Kız Meslek Lisesi 9. sınıf öğrencileridir.

2.2. Verilerin Toplanması

Araştırmada kullanılan veriler, öğrencilerden alınan yazılı anlatımlar ile bunların değerlendirilmesinde kullanılan Yaratıcı Yazma Dereceli Puanlama Anahtarı (rubric) yoluyla elde edilmiştir.

3. BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırma kapsamında elde edilen yazılı anlatım çalışmalarına göre öğrencilerin yaratıcı yazma beceri düzeyleri sekiz alt boyuta sahip olan yaratıcı yazma dereceli puanlama anahtarı (rubric) ile değerlendirilmiştir. Bu boyutlar: Fikirlerin Orijinalliği, Düşüncelerin Akıcılığı, Düşüncelerin Esnekliği, Kelime Zenginliği, Cümle Yapısı, Organizasyon, Yazı Tarzı, Dil Bilgisi Kurallarına Uygunluk şeklindedir.

Çalışmadan elde edilen verilerin analizinde SPSS 16.0 istatistik paket programı kullanılmıştır.

Kişisel bilgi formu yoluyla alınan; cinsiyet, baba ve anne öğrenim durumu, baba ve anne mesleği, aile aylık ortalama gelir düzeyi, evde internet bağlantısı olup olmadığı, okul öncesi eğitim alıp almama durumu, günlük tutup tutmama ve kardeş sayısı gibi bilgiler sayısallaştırılarak bilgisayar ortamına SPSS 16.0 paket programıyla girilmiştir.

Elde edilen veriler betimsel istatistiklerden aritmetik ortalama ($\bar{X}$) ve standart sapma (ss) değerleri kullanılarak incelenmiştir. Analiz yapmadan önce grupların normal dağılım gösterme özellikleri tespit edilmiştir. T-testi için Levene Testi, ANOVA için

normallik testi uygulanarak varyansların homojenliği test edilmiştir. Bu uygulama sonucunda anlamlı farklılık belirlendiğinde; varyans analizi yerine parametresiz bir test olan Kruskal Wallis-H (KWH), t testinin yerine de Mann Whitney U (MWU) uygulanmıştır. Kruskal Wallis-H testi sonucunda anlamlı bir farklılık bulunması hâlinde ise grupların ikili kombinasyonları üzerinden MWU testi uygulanarak farkın kaynağı incelenmiştir (Büyüköztürk, 2003)

Öğrencilerin yaratıcı yazma becerileri ile cinsiyet, okul öncesi eğitim alma durumu ve günlük tutup tutma durumu arasındaki ilişkiyi belirlemek için bağımsız gruplar t testi; evde internet bağlantısı olup olmama ilişkisi için Mann Whitney U (MWU), yaratıcı yazma becerileri ile baba ve annenin öğrenim durumu, baba ve annenin mesleği, ailenin aylık ortalama geliri ve kardeş sayısına göre değişip değişmediğini ortaya koymak üzere bağımsız örneklem için Kruskal Wallis-H (KWH) kullanılmıştır.

3.1. Cinsiyet

Ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerileri ile cinsiyet değişkeni arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılmış olan bağımsız gruplar t-testi sonucu aşağıdaki tabloda verilmiştir:

Tablo 1. Yaratıcı Yazma Becerisinin Cinsiyetle İlişisine Göre t-Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	ss	Sd	t	P
Kız	196	11,18	3,14	287	3,45	,001*
Erkek	93	9,78	3,41			

*p< ,05

Bu sonuçlara göre ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerileri cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir (t= 3,45, p < 0,05). Aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları dikkate alındığında kız öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerine erkeklere göre daha üst düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

3.2. İnternet Bağlantısı

Ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerileri ile öğrencilerin evlerindeki internet bağlantısı değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirleyebilmek için bağımsız gruplar t-testi yapılmıştır. Grupların homojen bir dağılım gösterip göstermediğinin belirlenebilmesi için yapılan Levene Testi sonucuna göre ($F=3,993$, $p < 0,05$) homojen bir dağılım elde edilemediğinden bağımsız ölçümler için Mann Whitney U-Testi yapılmıştır. Bu test sonuçları aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Tablo 2. Yaratıcı Yazma Becerisi ile Öğrencilerin Evlerindeki İnternet Bağlantısına İlişkin Mann Whitney U-Testi Sonuçları

İnternet Bağlantısı	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	z	p
Var	200	149,10	29819,50	8080,5	-1,269	,204*
Yok	89	135,79	12085,50			

* $p > ,05$

Tablo 2’de yer alan verilere göre ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin evlerinde internet bağlantısı olup olmamasının ve öğrencilerin yaratıcı yazma becerileri üzerinde anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($Z= -1,269$, $p > 0,05$). Sıra ortalamaları dikkate alındığında evlerinde internet bağlantısı olanların olmayanlara göre istatistiksel olarak anlamlı olmadığı ve değerlerin birbirlerine yakın olduğu görülmektedir.

3.3. Okul Öncesi Eğitim

Ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerileri ile okul öncesi eğitimi alma değişkeni arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılmış olan bağımsız gruplar t-testi sonucu aşağıdaki tabloda verilmiştir:

Tablo 3. Yaratıcı Yazma Becerisi ile Okul Öncesi Eğitim Alma Arasındaki İlişkiye Göre t-Testi Sonuçları

Okul Öncesi Eğitim Durumu	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	P
Evet	107	10,94	4,01	287	0,86	,39*
Hayır	182	10,60	4,78			

*p>,05

Verilere göre ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerilerinin okul öncesi eğitimi alıp almama durumuna göre anlamlı farklılık oluşturmamaktadır (t= 0,86, p > 0,05). Aritmetik ortalamaları ve standart sapma değerleri dikkate alındığında okul öncesi eğitim alan öğrencilerin yaratıcı yazma beceri düzeyinin almayanlara göre istatistiksel olarak anlamlı olmadığı ve değerlerin birbirlerine yakın olduğu görülmektedir.

Bu sonuç Demir (2011)'in yaratıcı yazma konusunda yaptığı çalışma da ise ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım başarıları, okul öncesi eğitimi alıp almama durumuna göre anlamlı bir şekilde değişim göstermektedir. Coşkun (2006)'un çalışmasında da benzer şekilde okul öncesi eğitim alan ve almayan öğrencilerin yazılı anlatım beceri düzeyleri arasında okul öncesi eğitim alan öğrenciler lehine anlamlı düzeyde farklılık olduğunu belirtmiştir. Aynı şekilde Temur (2006: 126), araştırmasında okul öncesi eğitimi alan öğrencilerin yazdıkları metinlerdeki toplam ve farklı sözcük sayısının bu eğitimi almayanlara göre daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Tanel ve Başal (2005: 395) de çalışmalarında okul öncesi eğitimi alan öğrencilerin dil gelişimlerinin okul öncesi eğitimi almayan öğrencilere göre daha iyi olduğunu saptamıştır.

3.4. Günlük Tutma Alışkanlığı

Ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerilerinin günlük tutup tutmamalarına göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirleyebilmek için bağımsız gruplar t-testi yapılmıştır. Bu test sonuçları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 4. Yaratıcı Yazma Becerisi ile Günlük Tutma Alışkanlıkları Arasındaki İlişkiye Göre T-Testi Sonuçları

Günlük Tutma Durumu	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	P
Günlük Tutuyorum	52	11,19	3,78	287	1,11	,267*
Günlük Tutmuyorum	236	10,63	3,18			

*p>,05

Verilere göre ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerilerinin günlük tutup tutmama durumuna göre anlamlı bir şekilde değişmemektedir (t= 1,11, p > 0,05). Aritmetik ortalamaları ve standart sapma değerleri dikkate alındığında günlük tutan öğrencilerin yaratıcı yazma beceri düzeyinin günlük tutmayanlara göre istatistiksel olarak anlamlı olmadığı ve değerlerin birbirlerine yakın olduğu görülmektedir.

3.5. Babanın Eğitim Düzeyinin Etkisi

Ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerilerinin baba eğitim düzeyine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirleyebilmek için bağımsız örneklemeler için Tek Faktörlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmıştır. Normallik Testi sonucuna göre (F= 2,193, p < 0,05) öğrencilerin yazılı anlatım başarılarının babanın eğitim düzeyine göre dağılım varyanslarının homojen olmadığı görülmüştür. Bu sebeple parametrik test varsayımı sağlanamadığı için ilişkisiz ölçümlerde iki ya da daha

çok örneklem için kullanılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yerine, ilişkisiz ölçümler için yapılan Kruskal Wallis Testi yapılmıştır.

Tablo 5. Yaratıcı Yazma Becerisi ile Babanın Eğitim Düzeyi Arasındaki İlişkiye Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Babanın Eğitim Düzeyi	N	Sıra Ortalaması	Sd	χ^2	p
Mezun değil	-	-			
İlkokul	68	141,05			
Ortaokul	45	140,14	4	2,909	,573
Lise	91	135,81			
Üniversite	69	156,83			
Lisansüstü	13	150,96			

*p>,05

Tablo 5'te gösterilen Kruskal Wallis Testi sonuçlarına göre ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerileri babanın eğitim düzeyine göre anlamlı bir farklılık oluşturmamaktadır ($\chi^2=2,909$, $p > 0,05$).

Bu sonuç Zorbaz (2010)'ın çalışmasıyla paralellik gösterirken Demir (2011) ve Tulgar (1997)'in çalışmalarıyla farklılık göstermektedir. Demir (2011) ve Tulgar (1997) yaratıcılığa yönelik çalışmalarında babanın eğitim durumunun yaratıcılık ile doğru orantılı bir ilişkisi olduğu sonuçlarına ulaşmışlardır.

Aşağıdaki tabloda araştırmaya katılan öğrencilerin babanın eğitim düzeyine göre dağılımlarına yönelik aritmetik ortalama ve standart sapma bulgularına yer verilmektedir.

Tablo 6. Babanın Eğitim Düzeyine Göre Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Sonuçları

Babanın Eğitim Düzeyi	$\bar{X}$	Ss
Mezun değil	-	-
İlkokul	10,23	3,1
Ortaokul	10,29	2,1
Lise	10,63	2,4
Üniversite	11,43	4,3
Lisansüstü	12,15	5,4

Sıra ortalamaları ve Tablo 6’da verilen aritmetik ortalama bulgularından hareketle babaları farklı eğitim düzeyine sahip öğrencilerin yaratıcı yazma beceri düzeyine etkisinin istatistiksel olarak anlamlı olmadığı ve değerlerin birbirlerine yakın olduğu görülmektedir.

3.6. Annenin Eğitim Düzeyinin Etkisi

Ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerilerinin anne eğitim düzeyine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılmış olan bağımsız örneklem için Tek Faktörlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucu aşağıdaki tabloda verilmiştir:

Tablo 7. Yaratıcı Yazma Becerisi ile Annenin Eğitim Düzeyi Arasındaki İlişkiye Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar Arası	32,65	4	8,163	0,749	0,559
Gruplar İçi	3063,09	281	10,901		
Toplam	3095,74	285			

* $p > ,05$

Tablo 7’de gösterilen Tek Faktörlü Varyans Analizi (ANOVA) Testi sonuçlarına göre ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerileri anne eğitim düzeyine göre anlamlı bir farklılık oluşturmamaktadır ($F=0,749$, $p > 0,05$). Bu sonuç Demir (2011), Tulgar (1997) ve Çoşkun (2006)’un çalışmalarının sonuçlarıyla farklılık göstermektedir. Yapılan bu çalışmalarda anne eğitim durumunun yaratıcılıkla olumlu yönde ilişkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Aşağıdaki tabloda araştırmaya katılan öğrencilerin annenin eğitim düzeyi dağılımlarına yönelik aritmetik ortalama ve standart sapma bulgularına yer verilmektedir:

Tablo 8. Annenin Eğitim Düzeyine Göre Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Sonuçları

Anne Eğitim Düzeyi	$\bar{X}$	Ss
Mezun değil	12,00	4,8
İlkokul	10,64	3,2
Ortaokul	10,97	3,7
Lise	10,17	2,2
Üniversite	11,20	4,2
Lisansüstü	-	-

3.7. Babanın Meslek Durumu

Ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerilerinin baba mesleğine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirleyebilmede bağımsız örneklem için Tek Faktörlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmıştır. Normallik Testi sonucuna göre ($F=2,887$, $p<0,05$) öğrencilerin yazılı anlatım başarılarının babanın mesleğine göre dağılım varyanslarının homojen olmadığı görülmüştür. Bu sebeple parametrik test varsayımı sağlanmadığı için ilişkisiz ölçümlerde iki ya da daha çok örneklem için kullanılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yerine, ilişkisiz ölçümler için yapılan Kruskal Wallis Testi yapılmıştır.

Tablo 9. Yaratıcı Yazma Becerisi ile Baba Meslek Durumu Arasındaki İlişkiye Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Baba Meslek Durumu	N	Sıra Ortalaması	Sd	χ^2	P	Anlamlı Fark
İşçi	91	136,6	4	9,530	,049	
Çiftçi	15	115,5				
Memur	79	148,3				
Esnaf/Tüccar	34	121,9				
Diğer	67	164,43				

*p<,05

Tablo 9’da gösterilen Kruskal Wallis Testi sonuçlarına göre ilköğretim ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerileri Baba mesleğine göre anlamlı bir farklılık oluşturmaktadır ($\chi^2= 9,530$, $p < 0,05$). Aşağıdaki tabloda araştırmaya katılan öğrencilerin babalarının meslek dağılımlarına yönelik aritmetik ortalama ve standart sapma bulgularına yer verilmektedir:

Tablo 10. Babanın Meslek Durumuna Göre Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Sonuçları

Baba Mesleği	$\bar{X}$	Ss
İşçi	10,24	2,4
Çiftçi	9,67	1,9
Memur	11,31	4,5
Esnaf/Tüccar	9,79	1,8
Diğer	11,36	3,2

Sıra ortalamaları ve Tablo 10'da verilen aritmetik ortalama bulgularından hareketle babanın memur ve diğer meslek (emekli vb.) sahibi olmasının diğer mesleklere göre öğrencinin yaratıcı yazma becerisini geliştirici bir etken olduğu söylenebilir. Zorbaz (2010), Demir (2011)'in yapmış oldukları çalışmalar sonucunda da babası memur olanların yaratıcılıklarının babası işçi, esnaf, çiftçi olanlara göre daha iyi olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgular araştırmada elde ettiğimiz sonuçları desteklemektedir.

3.8. Annenin Meslek Durumu

Ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerilerinin annenin mesleğine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılmış olan bağımsız örneklem için Tek Faktörlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucu aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 11. Yaratıcı Yazma Becerisi ile Anne Meslek Durumu Arasındaki İlişkiye Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar Arası	32,19	4	8,048	0,738	0,567
Gruplar İçi	3063,55	281	10,902		
Toplam	3095,74	285			

*p>,05

Tablo 11'de gösterilen Tek Faktörlü Varyans Analizi (ANOVA) Testi sonuçlarına göre ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerileri annenin mesleğine göre anlamlı bir farklılık oluşturmamaktadır ($F= 0,738$, $p > 0,05$). Aşağıdaki tabloda araştırmaya katılan öğrencilerin annenin eğitim düzeyi dağılımlarına yönelik aritmetik ortalama ve standart sapma bulgularına yer verilmektedir:

Tablo 12. Annenin Meslek Durumuna Göre Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Sonuçları

Anne Meslek Durumu	$\bar{X}$	Ss
Ev Hanımı	10,6	3,1
İşçi	11	4,1
Memur	11,2	4,3
Esnaf/Tüccar	10	5,1
Diğer	13,3	3,3

3.9. Ailelerin Gelir Düzeyi

Ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerilerinin ailenin aylık ortalama gelir düzeyine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılmış olan bağımsız örneklem için Tek Faktörlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucu aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 13. Yaratıcı Yazma Becerisi ile Ailelerin Gelir Düzeyi Arasındaki İlişkiye Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar Arası	69,92	10	6,99	0,637	0,781
Gruplar İçi	3049,48	278	10,97		
Toplam	3119,41	288			

*p>,05

Tablo 13’de gösterilen Tek Faktörlü Varyans Analizi (ANOVA) Testi sonuçlarına göre ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerileri ailelerinin aylık ortalama

Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Türkçenin Eğitimi Öğretimi Özel Sayısı, Yıl: 6, Sayı: 11, Ocak 2013

gelir düzeyine göre anlamlı bir farklılık oluşturmamaktadır ($F= 0,738$, $p > 0,05$). Aşağıdaki tabloda araştırmaya katılan öğrencilerin ortalama gelir dağılımlarına yönelik aritmetik ortalama ve standart sapma bulgularına yer verilmektedir:

Tablo 14. Ortalama Gelir Dağılımına Göre Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Sonuçları

Ortalama Gelir	$\bar{X}$	Ss
500 TL'den az	11,4	3,3
501-1000	10,3	2,3
1001-1500	10,8	3,2
1501-2000	11,1	4,3
2001-2500	10,4	2,8
2501-3000	11,4	5,3
3001-3500	9,8	0,9
3501-4000	11,9	3,5
4001-4500	11,3	5,2
4501-5000	12,7	4,6
5000 TL den fazla	11	3,7

3.10. Kardeş Sayısı

Ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerilerinin kardeş sayılarına göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılmış olan bağımsız örneklem için Tek Faktörlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucu tabloda gösterilmiştir:

Tablo 15. Yaratıcı Yazma Becerisi ile Kardeş Sayısı Arasındaki İlişkiye Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar Arası	6,299	2	3,149	0,289	0,749
Gruplar İçi	3113,106	286	10,885		
Toplam	3119,405	288			

Tablo 15’de gösterilen Tek Faktörlü Varyans Analizi (ANOVA) Testi sonuçlarına göre ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerileri kardeş sayılarına göre anlamlı bir farklılık oluşturmamaktadır ($F= 0,289$, $p>0,05$). Aşağıdaki tabloda araştırmaya katılan öğrencilerin annenin eğitim düzeyi dağılımlarına yönelik aritmetik ortalama ve standart sapma bulgularına yer verilmektedir:

Tablo 16. Kardeş Sayısına Göre Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Sonuçları

Kardeş Sayısı	$\bar{X}$	Ss
Tek çocuk	11,09	3,47
İki kardeş	10,63	3,40
Üç ve daha fazla	10,76	3,04

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada, Kütahya ilindeki dört okulun 9.sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma konusunda başarısız olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Bu durumun yaratıcı yazmaya programda yer verilmemesinden kaynaklığı düşünülebilir. Kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre kısmen daha iyi olduğu ve babanın mesleğinin öğrencilerin yaratıcı yazma konusunda etkili olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu araştırmanın sonuçlarına paralellik gösteren çalışmalar olduğu gibi farklı sonuçlara ulaşılan çalışmalar da bulunmaktadır. Bu farklılığın, örneklem, ilgili ders ve çevre farklılığından kaynaklandığı

düşünülebilir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulardan hareketle şu önerilerde bulunulabilir:

Yaratıcı yazma tekniklerinin öğretmenlerden tarafından tam olarak öğrenilmesi ve derslerinde bu teknikleri etkin bir şekilde kullanmaları sağlanmalıdır. Bunun için de eğitim fakülteleri aracılığıyla öğretmenlere konuyla ilgili hizmetiçi eğitim verilmesi ile ilgili çalışmaların yapılmasının alan için faydalı olabilir.

Türkçe ve Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni yetiştiren lisans programlarına yaratıcı yazmayla ilgili dersler konularak, öğretmen adaylarına konunun önemi kavratılabilir.

Yaratıcı yazma becerisi, yaratıcı dramayla yakından ilişkilidir. Sınıf içi etkinlik olarak öğrencilerin küçük gruplar hâlinde kendi oluşturdukları hikâye, tiyatro, haber metinleri vb. türde metinleri canlandırmalarını istemek, onları hem yazma becerisi açısından olumlu yönde etkilenmelerini hem de yaratıcılıklarını geliştirmelerini sağlayacaktır. Ayrıca araştırmacıların, ilköğretim ve ortaöğretimde bu tür etkinliklerin yaptırıldığı ve sonrasında yaratıcı yazma düzeylerinin tespit edildiği deneysel çalışma tasarımları alana katkı sağlar.

Bu çalışmada ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin mevcut yaratıcı yazma düzeylerine yönelik durumları tespit edilmiştir. Başka araştırmalarda çeşitli öğretim yöntemlerinin yaratıcı yazma becerisi üzerine etkisini belirlemeye yönelik çalışmalar yapılabilir.

Öğrencilerin sınav kaygılarının olması ve sınavların da çoktan seçmeli şekilde uygulanmasından (LYS vb.) dolayı yazma konusuna önem vermedikleri görülmektedir. Dil ve anlatım ve edebiyat dersi öğretmenlerinin öğrencilere yazmanın hayatlarının her döneminde önemli bir etkinlik olarak karşılına çıkacağını ve yazmanın önemini kavratmaları gerekmektedir. Öğrencilerin yazma becerisinin gerekliliğinin farkında olmaları onların motive olmalarını sağlayacaktır.

Öğretmenler öğrencilerin yaratıcılıklarını sınırlandırıcı davranışlarda bulunmamalı; öğrencilere hayal güçlerini en üst düzeyde kullanabilecekleri, kendilerini rahatça ifade edebilecekleri, özgün eserler ortaya koymalarını sağlayacak etkinlikler sunmalıdırlar.

Bu çalışma, Kütahya ilindeki dört okulda yapılmıştır. Daha kapsamlı çalışmalar yapılırsa alana katkı sağlaması açısından daha faydalı sonuçlar elde edilebilir.

Bu çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Konuyla ilgili deneysel çalışmaların yapılması, ortaöğretimde yaratıcı yazma konusuyla ilgili daha kapsamlı sonuçlara ulaştırılabilir.

KAYNAKÇA

- Aksan, D. (1993), *Türkçenin Gücü*, Bilgi Yayınevi, Ankara.
- Aktamış, H. ve Ergin, Ö. (2006), Fen Eğitimi ve Yaratıcılık, *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, Vol: 20: 77-83.
- Aral, N. (1996). Dokuz ve On Dört Yaşlarındaki Çocukların Yaratıcılıkları İle Sosyo - Ekonomik Düzey ve Cinsiyet Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Eğitim ve Bilim*. 20(101), 65-71.
- Arthur, B. and Zell, N. A. (1996). Strategy for Teaching Creative Writing Skills to Emotionally Disturbed Students, *Preventing School Failure*, Vol. 34, Issue 4.
- Aşılıoğlu, B. (1993). *Okullarda Türkçe Öğretimi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Barro, A. R. (1972). Personality and Cognitive Correlates of Creativity in Writers, *The Annual AERA Meeting*, April.
- Bessis, P. ve Jaqui, H. (1973). *Yaratıcılık Nedir?*, İstanbul: İstanbul Reklam Ofset.
- Büyükoztürk, S. (2002). *Sosyal Bilimler için Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

- Büyüköztürk, S.; Çakmak, E. B.; Akgün, Ö. E.; Karadeniz, S. ve Demirel, F. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Çekmecelioğlu, H. (2002). Yaratıcı Birey Teorisi ve Örgütsel Yaratıcılığı Etkileyen Genel Özellikler, *1.Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi Bildiriler Kitabı*, Kocaeli 10-11 Mayıs.
- Çellek, T. (2002). Yaratıcılık ve Eğitim Sistemimizdeki Boyutu, *Bilim, Eğitim ve Düşünce Dergisi*, Mart, Cilt 2, Sayı 1.
- Coşkun, E. (2006). Yazma Eğitimi. İlköğretimde Türkçe Öğretimi (Ed. A.Kırkkılıç ve H. Akyol). Ankara: Pegem Yayınları
- Demir, T. (2011). İlköğretim Öğrencilerinin Yaratıcı Yazma Becerileri İle Yazma Özyeterlik Algısı ve Başarı Amaç Yönelimi Türleri İlişkisinin Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Demirel, Ö. (1999). *İlköğretim Okullarında Türkçe Öğretimi*, İstanbul: MEB Yayınları.
- Demirel, Ö. (2003). *Türkçe Öğretimi*, Ankara: Pegem A Yayıncılık
- Fyle, B. (1985). Encouraging Creative Thinking in Children. *Teacher Education Quarterly*, 12 (1), 30-35. Erişim Tarihi: 28.02.2011.
- Garfrerick, R. A. (2003). The Relationship Between Creativity Score and Creative Outcome in Popular Songwriting, *MEIEA Journal Vol 3 No 1*, 13-21. Erişim Tarihi: 02.12.2010.
- Göğüş, B. (1978). *Orta Dereceli Okullarımızda Türkçe ve Yazın Eğitimi*, Ankara: Kadioğlu Matbaacılık.
- Güleryüz, H. (2006). Yaratıcı Çocuk Edebiyatı, Ankara: Pegem Yayınları.
- Honig, A. S. (2001) How to Promote Creative Thinking?, *Early Childhood Today*, Feb. 2001, Vol. 15, Issue 5, p. 34, 7p.
- İpşiroğlu, Z. (2007). Yaratıcı Yazma. İstanbul: Morpa Yayın Dağıtım.
- Kale, N. (1993). Üç Düşünsel Yeti: Eleştirel Düşünme, Yaratıcı Düşünme, Problem Çözme”, *Yaşadıkça Eğitim*, S: 28.
- Karakuş, M. (2001). Eğitim ve Yaratıcılık. *Eğitim ve Bilim*, 26 (119).

- Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kırıçoğlu, O. T. (2002). *Sanatta Eğitim: Görmek, Öğretmek, Yaratmak*, Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Küçük, S. (2007). *Yazılı Anlatım ve Yaratıcılık*. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Yayınları.
- Maltepe, S. (2006). Türkçe Öğretiminde Yazılı Anlatım Uygulamaları için Bir Seçenek: Yaratıcı Yazma Yaklaşımları, *Dil Dergisi*, S. 132.
- Maltepe, S. (2006). *Yaratıcı Yazma Yaklaşımı Açısından Türkçe Derslerindeki Yazma Süreçlerinin ve Ürünlerinin Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Marlow, E. (1991). *Creative Writing in the Language Arts*, ERİC, Erişim Tarihi: 18.01.2010.
- Mason, L. Boscolo, P. (2000). Writing and Conceptual Change. *What Changes? Instructional Science* 28.
- May, R. (1991), *Yaratma Cesareti*, (çev. Alper Oysal), Metis Yayınları, İstanbul.
- MEB (2005). İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuz. (6-8. Sınıflar). Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.
- MEB (2005). Dil ve Anlatım Dersi Öğretim Programı ve Kılavuz. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.
- Myers, D. G. (1993). The Rise of Creative Writing, *Journal of the History of Ideas*, Vol. 54, No. 2 (April).
- Nas, R. (2001). *Metinlerle İlkokuma Yazma Öğretimi*. Bursa: Ezgi Kitabevi.
- Oral, G. (2002) *Yine Yazı Yazıyoruz*, Ankara: PegemA Yayıncılık (2. Baskı).
- Özbay, M. (2007) *Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri II (2.baskı)*, Ankara: Öncü Yayınevi.
- Özden, Y. (1993). *Öğrenme ve Öğretme*, Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Senemoğlu, N. (1999). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim Kuramdan Uygulamaya*, Gazi Kitabevi, s. 235.
- Sever, S. (1997), *Türkçe Öğretiminde Tam Öğrenme*, Yapa Yayınları, İstanbul.

- Sever, S. (2004). *Türkçe Öğretimi ve Tam Öğrenme* (4. Baskı), Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sungur, N. (1997). *Yaratıcı Düşünce*, İstanbul: Evrim Yayınevi.
- Taner, M. ve Başal, H. A. (2005). Farklı Sosyoekonomik Düzeylerde Okulöncesi Eğitimi Alan ve Almayan İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin Dil Gelişimlerinin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması, *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı: XVIII (2), 395-420, [http://kutuphane.uludag.edu.tr/PDF/egitim/htmpdf/2005-18\(2\)/395-420.pdf](http://kutuphane.uludag.edu.tr/PDF/egitim/htmpdf/2005-18(2)/395-420.pdf), Erişim Tarihi: 22.08.2012.
- Temur, T. (2006). *İlköğretim 4. ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Yazı Dilindeki Kelime Hazinesinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Torrance, E. P. (1988). The Nature Of Creativity As Manifest In Its Testing. In R. J. Sternberg (Ed.), *The Nature Of Creativity* (pp.43–73). New York: Cambridge University Press
- Tulgar, B. (1997). *Yaratıcı Drama Eğitimi Alan Ve Almayan Ergenlerin Yaratıcılıklarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Türkel, A. (2001), "Yükseköğretim Türk Dili Derslerinin Yaratıcı ve Bilimsel Düşünmeyi Geliştirme Düzeyine İlişkin Bir Değerlendirme" *Dil Dergisi*, S. 109, Kasım 2001.
- Türkçe Sözlük, (2009), Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Ungan, S. (2007). Yazma Becerisinin Geliştirilmesi ve Önemi, *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S. 23, s. 461-472.
- Üstündağ, Tülay (2002), *Yaratıcılığa Yolculuk*, PegemA Yayıncılık, Ankara.
- Yalçın, A. (2002), *Türkçe Öğretim Yöntemleri-Yeni Yaklaşımlar*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. (5.baskı). Ankara: Seçkin Matbaası.
- Zorbaz, K. Z. (2010). *İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Yazma Kaygı ve Tutukluğunun Yazılı Anlatım Becerileriyle İlişkisi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

EXTENDED ABSTRACT

Scientific and technological developments in the world have affected knowledge generation and dissemination. This situation has led to competition between societies; and the increase of this competition has paved the way for thinking differently and proposing unique ideas; in other words, creativity. In the light of these developments, it has become the main goal of societies to raise individuals that can propose original ideas. As it is only possible through good education to raise individuals that can keep up with the changing and developing world, produce and use effectively what they produce, creativity tends to be one of the cornerstones in education.

In the beginning, creativity appeared to be a feature that is owned by all individuals as an instinct used to lead their lives; however, later, it has changed into the ability through which new things can be created as it develops. The basic of creativity is the ability to dream, see the whole through details, and think through seeing the details in the whole. Therefore, it is suggested that suitable environments be provided to students at schools where they can find out and improve these abilities. These environments provide students with the opportunity to suggest various and unique solutions to the problems they face. Individuals' creativity develops at varying levels depending on the environments they live in. There are several features of the environments that promote creativity. These are environments that are flexible considering rules, do not limit learners, are safe in terms of psychology, activate internal and external motivates, do not deploy assessment approaches that are judgmental and incriminating, and motivate students through instilling curiosity in them in terms of the topics of the curriculum.

Individuals need to express themselves as a result of the nature of life and conduct this through oral and written expression. An individual's oral expression, in other words, speaking ability is one of the abilities that are frequently demonstrated in daily

life. Writing can be defined as the expression of feelings, thoughts, wishes and events in line with specific rules through some kind of symbols; the expression of feelings, events, or purposes through writing as seen or experienced; the expression of feelings and thoughts in line with specific rules through shapes and symbols that evolved in thousands of years and were learned after a great deal of practice. However, writing is a skill that is less frequently used in daily life, and even a skill that is avoided unless it is required. It is vital that writing skill, considered very difficult to improve by researchers, become the focus of attention, more practice be done to improve writing skill, and students be encouraged to write.

Creative writing, on the other hand, has come into sharp focus in our country in recent years. Considering that creative writing classes were first held in Harvard University in 1880 by Barrett Wendell, it can be put forward that the studies conducted in our country deal with theoretical aspects; however, practical consideration is gradually taking place. Recently, there have been significant studies that attend to this issue. Creative writing, defined as the most crucial skill that a student can acquire is the ability to write through building a relationship among the existing knowledge, events, concepts, images and dreams in mind by reconstructing them; the expression of feelings and thoughts in writing freely without limiting in any way on any subject making the best use of imagination.

Creative writing has two dimensions. The first one is creative thinking, and the second one is the language that allows the expression of thoughts in writing. Individuals might have creativity, yet cannot possess the languages; the effectiveness cannot be ensured unless correct words, sentences, and expressions are provided.

Creative writing does not allow monotony, and students cannot repeat themselves. On the contrary, it encourages them to express themselves distinctively and fluently, which motivates them to write. In this way, it is possible to raise individuals that can express themselves comfortably, effectively, and fluently. Through creative writing, students have the opportunity to put their feelings and thoughts into words using

their imagination freely. This leads them to know themselves better and contributes to their development of empathy. Students, with greater relish, compose creative texts, compared to other types of writing since creative writing enables them to express their thoughts freely. To students, this sort of writing is to produce new things and play games and indicates that the very first stage of creative writing practices is to present students with topics that they would like to write about and encourage them to participate activity in this process. Moreover, it points out that the starting point can be the students' own lives, observations, dreams, fictional world, and their curiosity while determining the topics. Thus, it is vital for students to determine a topic on which they will write before proceeding to writing activities.

While there are creative writing activities in primary school Turkish classes, there is not any activity in terms of creative writing in secondary school Language and Expression curriculum. Academic studies on creative writing in secondary schools are very scarce. It is a fact that creative writing is crucial not only in primary schools but also in secondary schools. Therefore, in the current study, starting with the research question "At which level are 9th grade secondary school students' creative writing skills?", 9th grade secondary school students' creative writing skills were investigated according to various variables. In the study, six creative writing topics were provided to 9th grade secondary school students. The students that did not want to write on the given topics were asked to write on any subject they would like (free writing). The participants were 289 students in the 9th grade in four secondary schools in Kütahya. The data were collected through the rubric of creative writing, which is used in composition writing and analysis. SPSS 16.0 was used to analyze the data. The findings of the study revealed that 9th grade students were not successful in creative writing and that female students were found to be slightly more successful than male students.